

21 ตุลาคม 2563

เรียน ประธานกรรมการ และคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียนทุกท่าน

ที่ ก.ล.ต.บ.ว) 48 /2563 เรื่อง การส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดีและป้องกัน
มิให้เกิดการทุจริต

โดยที่กรรมการตรวจสอบ กรรมการอิสระ และผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียน มีความสำคัญยิ่งในการส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดี ผลักดันให้รายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพ มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม และช่วยป้องปรามมิให้เกิดการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงาน ก.ล.ต.”) จึงได้จัดงานเสวนาในหัวข้อ “Strengthening Good Corporate Governance by Audit Committee and Independent Director: Experiences from Fraud Cases” เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563 เพื่อสื่อสารกรณีตัวอย่างการทุจริตที่เกิดขึ้นทั่วโลก เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของมาตรการป้องกันการทุจริตและสามารถใช้กลไกและเครื่องมือที่มีอยู่ในปัจจุบันสนับสนุนการทำหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพอย่างยั่งยืนเพื่อที่ผู้ลงทุนจะสามารถนำข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนได้อย่างถูกต้อง

สำนักงาน ก.ล.ต. จึงได้สรุปประเด็นสำคัญจากการเสวนาดังกล่าวที่กล่าวไว้ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน ดังนี้

1. ปัจจุบันการทุจริตเกี่ยวกับรายงานทางการเงินมีรูปแบบที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น โดยส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อภาคธุรกิจและภาคประชาชน ดังจะเห็นได้จากกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการทุจริตที่เกิดขึ้นทั่วโลก ซึ่งมีการตกแต่งงบการเงินและการทำทุจริตที่ตรวจจับได้ค่อนข้างยาก อาทิ การทำรายการทุจริตผ่านบริษัทย่อยที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศโดยบริษัทย่อยนั้น ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและตรวจสอบข้อมูลได้ยาก การทำรายการซื้อขายและค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามราคาตลาดโดยไม่มีเหตุผลทางธุรกิจ การลงทุนในสินทรัพย์หรือเครื่องมือทางการเงินที่ซับซ้อน ซึ่งไม่ใช่ธุรกรรมหลักตามวัตถุประสงค์การดำเนินกิจการ การแทรกแซงการควบคุมโดยผู้บริหาร การตกแต่งรายการบัญชีในระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้สิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล

ชั้นสูงของผู้บริหารกิจการ และการสร้างรายการปลอมจำนวนมากเพื่อสร้างรายได้และทำให้เสมือนมีการขยายตัวทางธุรกิจอย่างก้าวกระโดด เป็นต้น ดังนั้น การส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีมาตรการป้องกันและค้นพบการทุจริตได้อย่างทันเวลาจะช่วยรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นได้ และทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานของฝ่ายจัดการและระบบรายงานทางการเงิน

2. การมีระบบนิเวศในการจัดทำรายงานทางการเงินที่สมดุลโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินสามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มกำลังความสามารถและอย่างเหมาะสมจะช่วยให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพอย่างยั่งยืนเพื่อที่ผู้ลงทุนจะสามารถนำข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนได้อย่างถูกต้อง โดยผู้บริหารถือเป็นผู้กำหนดนโยบายหลักและมีอำนาจในการบริหารจัดการ จึงมีส่วนสำคัญในการจัดให้มีระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม รวมถึงทรัพยากร กลไก และเครื่องมือที่จะสนับสนุนการทำหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน เช่น ฝ่ายบัญชีการเงิน ผู้ตรวจสอบภายใน คณะกรรมการตรวจสอบ และผู้สอบบัญชี ซึ่งการจัดให้มีองค์ประกอบข้างต้นจะเป็นรากฐานสำคัญในการจัดทำรายงานทางการเงินให้มีคุณภาพ

3. กรรมการตรวจสอบและกรรมการอิสระถือเป็นผู้แทนของผู้ลงทุนรายย่อยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนให้รายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพและยังมีส่วนช่วยในการป้องปรามมิให้เกิดการทุจริต โดยกรรมการตรวจสอบมีบทบาทหน้าที่ในการสอดส่องดูแลบริษัทจดทะเบียนที่ตนเองเป็นกรรมการให้มีรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม และระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กรรมการจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจและความเสี่ยงของบริษัทอย่างเพียงพอ และมีเวลาในการทำหน้าที่กรรมการอย่างเพียงพอ เพื่อที่จะดูแลให้บริษัทมีระบบและมาตรการป้องกันที่เหมาะสม โดยติดตามข้อมูลข่าวสารของบริษัทและมีความช่างสังเกตและสงสัย เพื่อระบุปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยงเพื่อสอบถามฝ่ายจัดการให้อธิบายถึงความสมเหตุสมผลทางธุรกิจของรายการที่มีความผิดปกติ พร้อมทั้งให้หน่วยงานตรวจสอบภายในสนับสนุนการทำหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอและเหมาะสมจะช่วยป้องปรามมิให้เกิดการทุจริตได้ อย่างไรก็ตาม การทุจริตที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายค่อนข้างสูงมักเกิดจากการทำทุจริตในระดับผู้บริหารระดับสูงของกิจการ ดังนั้น กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างกลไกการตรวจสอบความสมเหตุสมผลในการทำรายการที่สำคัญของบริษัทจดทะเบียน

4. บริษัทจดทะเบียนต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม ซึ่งการมีช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนและการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียน เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกบริษัทสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริตภายในบริษัทได้นั้น เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้กรรมการตรวจสอบได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและตรวจพบการทุจริต และสามารถหาวิธีการจัดการเรื่องดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา นอกจากนี้ การจัดให้มีระบบการรับเรื่องร้องเรียนข้างต้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการกำกับดูแลกิจการที่ดี โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งระบบการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนจะมีประสิทธิผลหากเรื่องร้องเรียนได้รับการพิจารณาจากผู้รับผิดชอบอย่างยุติธรรม และมีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้แจ้งเบาะแส

5. การคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพและความเชี่ยวชาญเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการทำหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบ โดยนอกเหนือจากการพิจารณาความรู้ความสามารถ การมีเวลาและทรัพยากรที่เพียงพอในการปฏิบัติงานแล้ว ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีถือเป็นประเด็นสำคัญที่กรรมการตรวจสอบควรพิจารณาเช่นกัน โดยในบางกรณีพบว่า การที่ผู้สอบบัญชีมีความคุ้นเคยกับบริษัทที่ตนตรวจสอบอาจทำให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่และไม่รายงานประเด็นข้อบกพร่องหรือข้อสงสัยในเรื่องการทุจริต ดังนั้น ในการคัดเลือกผู้สอบบัญชี กรรมการตรวจสอบไม่ควรพิจารณาจากปัจจัยด้านราคาค่าสอบบัญชีเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยในเชิงคุณภาพตามที่กล่าวข้างต้นประกอบด้วย นอกจากนี้ กรรมการตรวจสอบควรสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้สอบบัญชีและใช้เวลาในการประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีอย่างเพียงพอ โดยสอบถามถึงขอบเขต วิธีการตรวจสอบและวิธีการตอบสนองความเสี่ยงของผู้สอบบัญชี รวมทั้งประเด็นสำคัญที่ผู้สอบบัญชีพบระหว่างการปฏิบัติงาน ซึ่งรวมถึงข้อสงสัยเกี่ยวกับรายการที่ไม่ปกติที่อาจเป็นข้อบ่งชี้ของการทำทุจริต

6. สำนักงาน ก.ล.ต. สนับสนุนให้กรรมการตรวจสอบทำงานร่วมกับผู้สอบบัญชีอย่างใกล้ชิด โดยได้ออกแนวทางเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวให้กรรมการตรวจสอบนำไปใช้ ซึ่งเผยแพร่อยู่ในเว็บไซต์ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) เช่น แนวทางสำหรับคณะกรรมการตรวจสอบในการพิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชี แนวคำถามที่คณะกรรมการตรวจสอบอาจสอบถามผู้สอบบัญชีเพื่อประโยชน์ในการสอบทานงบการเงิน และรายงานองค์การคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์นานาชาติ (IOSCO) ว่าด้วยแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับคณะกรรมการตรวจสอบในการเพิ่มคุณภาพงานสอบบัญชี เป็นต้น เพื่อให้กรรมการตรวจสอบสามารถทำหน้าที่ในการดูแลให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำรายงานทางการเงินให้ถูกต้องและเหมาะสม

ทั้งนี้ ท่านสามารถรับชมเทปบันทึกการเสวนาย้อนหลังได้ที่ลิงก์ <https://www.facebook.com/sec.or.th/videos/4406310502775324> โดยสำนักงาน ก.ล.ต. จะจัดงานสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในการจัดทำรายงานทางการเงินและจะเชิญท่านเข้ารับฟังในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวรีนาคี สุวรรณมงคล)

เลขาธิการ

ฝ่ายกำกับการสอบบัญชี

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2263-6219